

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. ПРЕТПЛАТА СЕ ПОЛАЖЕ У НАПРЕД, И ТО НАЈМАЊЕ ЗА ПОЛА ГОДИНЕ, КОД СВИЈУ ПОЛИЦИЈСКИХ ВЛАСТИ, И ИЗНОСИ: 20 ДИНАРА НА ГОДИНУ ЗА ДРЖАВНА И ОПШТИНСКА НАДЛЕШТВА, А ЗА СВЕ ДРУГЕ ПРЕТПЛАТНИКЕ У ОПШТЕ 12 ДИНАРА ГОДИШЊЕ. ЗА ИНОСТРАНСТВО: ГОДИШЊЕ 24, ПОЛУГОДИШЊЕ 12 ДИНАРА У ЗЛАТУ. ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ „ПОЛИЦИЈСКОГ ГЛАСНИКА“ НЕ ПРОДАЈУ СЕ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЋАЈУ.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а на основу члана 71. закона о уређењу округа и срезова, решено је: да се све окружне скупштине сазову у ванредан сазив на дан десетого јуна ове године ради доношења одлука према другом и трећем ставу члана 3. закона о јавним сувоземним путевима.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 22. маја 1912. године, у Београду.

Указом Његовог Величанства Краља Петра I, на предлог Министра Унутрашњих Дела, а по саслушању Министарског Савета, решено је:

да се Војислав Поповић, полицијски писар треће класе начелства округа пожарвачког, на основу § 76. закона о чиновницима грађанског реда отпусти из државне службе.

Из канцеларије Министарства Унутрашњих Дела, 22. маја 1912. године, у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

БЕЛЕШКЕ ИЗ СУДСКЕ ПРАКСЕ ПО КРИВИЧНИМ ДЕЛИМА КРИТИЧКО ИЗЛАГАЊЕ

од

М. С. Ђуричића
судије Касац. Суда

(НАСТАВАК)

41. Кад је на опасан начин (в. §§ 223. и 224. к. зак.) учињена крађа стоке или земљоделског алата у вредности испод 200 гр. пор., а из просторија, у којима људи не живе, онда се таква крађа има подвести под § 223. а) к. зак., ма да је вредност крађе и испод 100 гроша чаршијских.

[О. С. 2. V 1911. № 5602].

Примедбе I 1. IV 1911. № 4625.

„Погрешно је суд нашао да овде стоји дело иступне крађе зато, што украдена овца вреди само 10 динара.

Јер кад је поротни суд својом одлуком утврдио, да је крађа извршена *проваљивањем* кошаре, дакле начином, који по § 223. к. зак. извршеној крађи даје квалификацију опасне крађе, без обзира на вредност украдене ствари, онда је државни суд погрешно, што је искључио пороту из даљег решавања и сам пресудио ову кривицу“. [Државни суд био је нашао да овде према вредности крађе у 10 динара, стоји иступна крађа из § 391. к. зак.].

Горњом одлуком Опште Седнице усвојене су ове примедбе одељења.

Напомена. За овај случај упућујемо на наша излагања у првој књизи наших Бележака под т. бр. 1 и на издање Урошковићевог Казненог Законика, код § 223. б) на стр. 262.

42. Кад се Касациони Суд упусти у разматрање какве судске одлуке по кривичним делима, и нижем суду учини примедбе на ту одлуку, онда он, при поновном разматрању т. ј. при разматрању одлуке, донете по усвојеним примедбама, не може више мимо ранијих примедба ништити ту судску одлуку и у другом ком њеном делу, преко кога је приликом првога разматрања прешао. Другим речима: поновно разматрање Касационога Суда има да се креће само у границама већ учињених примедба.

[О. С. 15 V 1911. № 6686].

Усвојени прогивразлози Апелационог Суда, од 29. IV 1911. № 2377.

„Касациони Суд, разматрајући раније пресуде овога суда, исте пресуде уништио је са формалне стране и то прву пресуду с тога, што Апелациони Суд није ценно поједине исказе сведока, — чији су искази доведени у сумњу сведоцима, на које су се браниоци оптужених позвали, а другу пресуду с тога, што Апелациони Суд опт. Петку за доло из § 104. к. з. није изрекао казну, пошто га је за I дело тешке повреде тела ослободио казне као невиног, а за дело из § 104. к. зак. нашао за крива. Ове примедбе

Касационог Суда усвојио је Апелациони Суд и у смислу истих изрекао своју пресуду 12. марта 1911. г. № 1349, коју је пресуду такође Касациони Суд примедбама својим од 2. IV 1911. № 4771 поништио, а које примедбе Апелациони Суд не може да усвоји с тога, што Касациони Суд разматрајући раније пресуде овога суда, примедбама својим није у овоме смислу ни чинио примедбе, већ у другом смислу, а које је примедбе Апелациони Суд усвојио и у смислу истих своју пресуду изрекао, — то се онда има сматрати, да је Касациони Суд ранију пресуду Апелационога Суда усвојио у ономе делу, на који се садање примедбе односе, и да се према томе горња пресуда Апелационога Суда има сматрати као извршена, пошто о томе нису чињене никакве примедбе, јер према § 274. кр. пост. Касациони Суд уништаваће оне коначне пресуде и решења нижих судова, где би приметно да су формални или материјални закони повређени и враћаће их надлежном суду, с примедбом како треба да поступи, иначе ће пресуде и решења оглашавати за снажна. Стога Апелациони Суд налази да ове примедбе, које се односе на одговорност опт. Петка не стоје, већ да се пресуда овог суда, у овоме има сматрати за извршену, пошто Касациони Суд, у смислу наведеног законског прописа односно овог дела није чинио никакве примедбе“.

Напомена. Ова је одлука правилна и заснована на пропису § 277. кр. с. пост. По § 272. крив. с. пост. Касациони Суд разматра пресуде и решења по кривичним делима, само по жалби. И кад се Касациони Суд, по изјављеној жалби тужилачке стране, упустио у разматрање какве одлуке по кривичном делу, на исту и поништио (§ 274. крив. с. пост.) али том приликом примедбама није ништа примећено противу тога, што је оптужени по извесном кривичном делу ослобођен, — онда се има сматрати да је већ Касациони Суд по разматрању нашао: да је у томе делу ожалбена пресуда на закону основана и она се после не може више у том погледу ни ништити. Нова пресуда и њена ревизија имају тада да се крећу само у грани-

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

цама усвојених примедба. У свему осталом пресуда је већ и извршена, јер по § 274. кр. с. пост. Касациони Суд није ни нашао да се пресуда и у осталим њеним деловима има да мења и она се у томе не може ни променити.
Овде ћемо наравно изузети онај случај, кад се Касациони Суд стварно није ни упуштао у разматрање какве одлуке, већ ју је уништио због какве формалне

грешке. То може бити: а) *Због повреде § 240. крив. с. пост.* Очеvidно је да је одлука, која не одговара овоме пропису формално ништавна и кад се таква одлука анулира, онда се наравно у њену суштину и не улази. б) *Због какве друге повреде формалног закона.* Ако је овај случај, онда, свакако, ако се због те формалне махне дотичне одлуке, није хтело улазити у разматрање материјалне стране

пресуде, ваља у примедбама напоменути, да се Касациони Суд у разматрање пресуде у осталом није ни упуштао. У овом случају биће јасно да је резервисана ревизија пресуде у њеном материјалном делу, по исправци формалне грешке, због које је ранија пресуда уништена. Овако се понекад и ради у одељењима Касационог Суда.

(НАСТАВИТЕ СЕ)

ТРАГОВИ НОГУ И РУКУ У КРИВИЧНИМ ИСТРАГАМА

(НАСТАВАК)

Обележавање отисака

Бертилон разликује четири главна облика напиларних линија прстију:

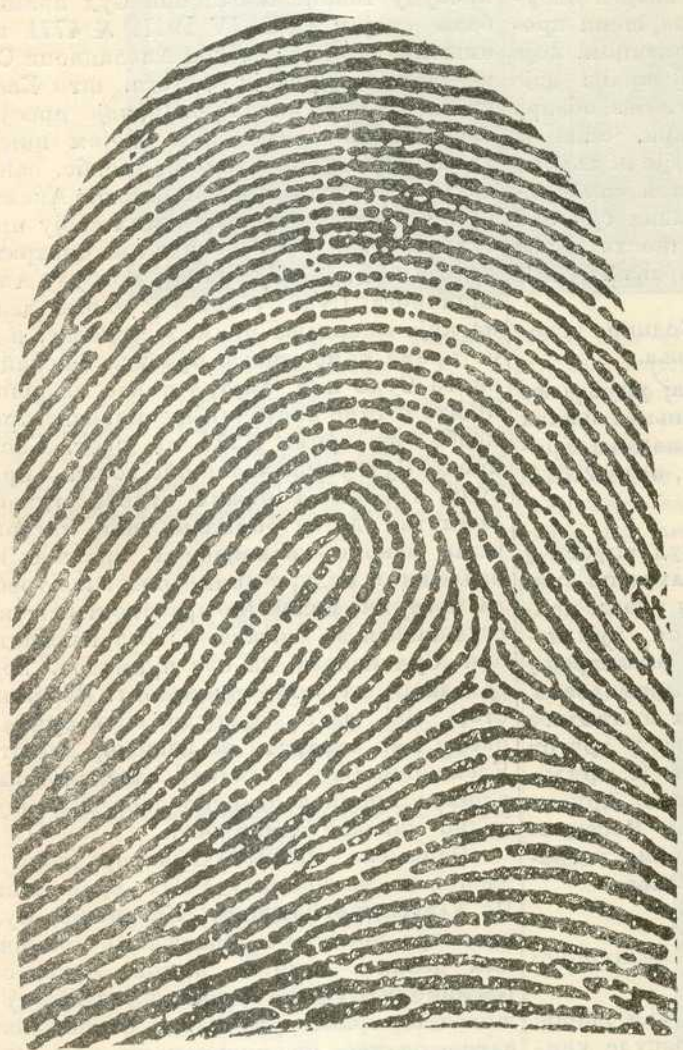
а) Облик *E* = фигуре у облику концентричних кривих линија, правца косо-спољашњег, најмање две на броју, са малим троуглом на левој страни (сл. 1);

г) Облик *И* = отисци једнолики, у облику лукова који су наслагани један преко другог, без троугла пресека линија (сл. 4).

Вучетић такође разликује четири главна облика отисака прстију: *A = И; J = J; E = E* и *V = O*.

Ако се општи облик напиларних линија отисака, који су нађени на месту извршеног дела, може лако познати, и ако се опште форме ових не подударају са отисцима леша или осумњаних лич-

зна од којих су прстију, треба, пре свега, извидети, да ли се њихова општа форма налази на отисцима за упоређење. Ако је овај случај, треба бројати линије које растављају центар отиска од троугла пресека. Приликом овог посла треба имати у виду: 1. код отисака са две централне тачке, линије се броје од тачке која је ближа левом троуглу; 2. делови бразда између троугла и централне тачке броје се само онда, ако су додирнуте цртом која почиње у центру троугла, 3. тачку

Слика 2.

Слика 1.

б) Облик *J* = фигуре у облику концентричних кривих линија, правца косо-унутрашњег, најмање две на броју, са малим троуглом на десној страни (сл. 2);

в) Облик *O* = фигуре облика овалног, кружног, спиралног или пужастог, најмање четири на броју, са по једним малим троуглом са сваке стране, (сл. 3);

ности, идентитет између њих искључен је. Да би се утврдило од којих су прстију нађени отисци, треба над њима наднети и једну и другу руку (прво једну па онда другу), али тако да прсти буду у правцу отисака.

У присуству отиска једног прета, или само једног дела отиска, за које се не

не треба узимати у рачун, и 4. у форме *O (V)* бројање линија врши се између центра и левог троугла.

Ако се број линија не подудара, идентитет је искључен.

Често се располаже само деловима отисака. Истраживање у овим случајевима знатно је отежано. Да би се дошло

результата треба, пре свега, утврдити правац линија према њиховом положају на врху прстију. Ако се овај последњи слаже, треба приступити контроли детаља.

Пошто се утврди, да се општа форма и број линија између центра отиска и троугла пресека подударају на отисцима који се упоређују, приступа се испитивању детаља и нацрта. Ово испитивање може се вршити и на отisku у природној величини ако је само испитивач навикнут на ову врсту посла. Много је боље и лакше, међутим, ако се отисци, који се упоређују, увеличају у подједнакој мери, која не треба да превазилази више од шест пута њихову природну ве-

неидентични. Одступања од овога може бити само у оном случају кад отисак није правилно узет. Да би се са апсолутном сигурношћу утврдио идентитет двају отисака, потребно је да број и правац папиларних линија буду исти, и да се и на једном и на другом налазе најмање по дванаест особености, разуме се једнаких и на истим местима.

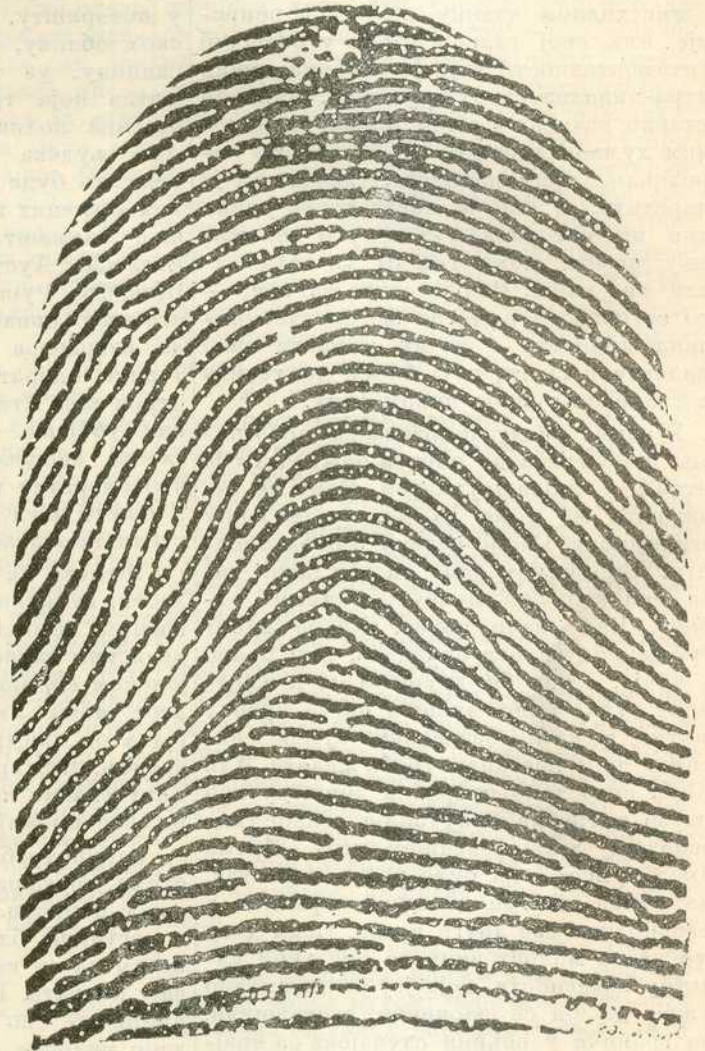
Ако има више отисака од разних прстију, који се подударају са отисцима за упоређење, идентитет за један или два отиска може се закључити и на основу мањег броја њихових заједничких особености. Број отисака замењује у овим случајевима број особености.

Отисци у пластичним материјама.

У пракси се понекад јавља потреба за идентификовањем отисака у пластичним материјама (стакларски лепак, восак, смола итд.). Специјална природа ових отисака, код којих су папиларне линије издубљене, отежава њихово упоређење са отисцима произведеним уобичајеним начином, т.ј. помоћу штампарског мастила. Поред овога, и њихово фотографисање није тако лако, јер њихове испупчене ивице — пошто су они конкавни — пројектују сенке, које чине нејасним спољне папиларне линије. Са ових разлога потребно је, ради успешног упоређења, калупити ове отиске помоћу париског

Слика 3.

Слика 4.

лицину. Обично је довољно троструко увеличавање.

На увећаним снимцима треба прво утврдити једне исте полазне тачке за оба отиска (централна линија, центар троугла пресека, карактеристична виљушка итд.) и пратити једновремено линије на обе фотографије у циљу констатовања њиховог истоветног правца. Једновремено са овим треба контролисати да ли се особености папиларних линија: линије у облику виљушака, острва, усамљене линије, изненадни прекиди линија, оживљци итд. налазе на оба отиска и на истим местима. Ако се особеност једног отиска не налази на другом, значи да су они

Линија длана.

Интерна страна руке — длан — притежава такође папиларне линије, које на углачаним и једноликим површинама могу произвести отиске помаћу масних материја на површини коже. Отисци ови упоређују се на исти начин као и отисци прстију. Међутим, пошто они показују мање разноликости по отисци руку, то је код њих теже наћи полазну тачку за бројање линија. Да би њихово упоређење било што лакше и успешније, треба их поделити на више квадратних делова и испитивати понаособ одговарајуће квадрате.

гипса. На добивеним калупима папиларне линије показују се у рељефу. Калупе треба фотографисати скоро у природној величини, па добивени клише увеличати, окрећући га обратно (стакло да буде уз страну хартије која је превучена желатином) да би се добиле папиларне линије калупа у истом правцу као и код отиска на хартији.

Треба још знати, да одстојања између папиларних линија код отисака у пластичним материјама изгледају, услед природе ових материја и конвексног облика калупа, много веће у центру и много мања по ивицама но код отисака на хартији. Услед овога, изгледа на први по-

глед да су отисци једног истог прста потпуно различити, али се пажљивим испитивањем брзо долази до уверења да је ова разлика само привидна.

(НАСТАВИТЕ СЕ)

— КРИЗА РЕПРЕСИЈЕ

ОД
LOUBAT-A

ГЛАВНОГ ПРОКУРАТОРА АПЕЛАЦИОНОГ СУДА У ЛИЈОНУ

(НАСТАВАК)

II — Лекови.

Изази из слике коју сам скицирао у претходном чланку, да немоћ репресије има свој главни узрок у болесној сентименталности која је особина наших ултра-цивилизираних друштава. Наш већ остарио казни систем покварен је кобним хуманитаризмом. Да се задржи напредовање криминалитета, требало га је учврстити, а ово је могло да се учини само по историском закону о ублажавању казни; међу тим су га ослабљавали све више. Сад је стало за тим, — ако се неће да помогне његова дефинитивна пропаст, — да му се врати мало младости и снаге, која би му допустила да стане на супрот новом веку.

У овоме послу поправљања, прво питање које треба да обрати пажњу, то је питање о највишој казни. Нећу се задржавати на томе да доказујем њену легитимност. Све је речено о овом предмету. Споменућу само да је главна казна основана на праву легитимне одбране. Кад сваки човек, чији је живот угрожен од каквог нападача, има право да убије, како би друштво, т. ј. заједница људи, било лишено овога права? Смртна је казна без икакве сумње свирепост чији нестанак треба желети. Али је она исто тако потребна друштву као што је потребна ампутација каквог гангренозног дела човечијем телу. Према томе, у место да буде редак изузетак, она треба да функционише нормално и редовно као све друге казне. Осим тога што честа милост чини те она губи карактер извесности, који јој је неопходно нужан да би се злочинци застрашили, она граничи у већини случајева са крајњом неједнакошћу. Заиста је и сувише очевидно да милост зависи често од околности које немају никакве везе са степеном криминалитета осуђеног, на пример, од одјека који је имао злочин, од стања мишљења, момента у коме је молба за милост испитивана, или баш од личних идеја шефа државе о смртној казни, што је дало повода Gabriel-у Tarde да каже да је ова казна, оваква каква се данас примењује, само рђава нумера на лутрији за онога који је искуси између хиљаде оних који је заслужују.

Да би биле примерне и застрашавале, казне треба да буду такође што је могуће ближе злочину. Брзина је битно својство казне. Ништа не фразира више уобразиљу као брза репресија. Одговор

око за око, зуб за зуб, то је одговор који даје злочинцу најживљу импресију о одбраненој сили друштва. Сила која оклева то је умањена сила.

Оно што треба захтевати најенергичније, то је укидање јавних извршења, те одвратне претставе која се даје гомили, жудној погубљења као светини старог циркуса, у којој је чудна мешавина великих и других дама, мирних грађана, ноћних скитница и избеглица најнижих слојева друштвених, које све мами крв дивље животиње. Оне песме, она вика, оне сатурналије, ово развијање трупа да би се заштитио и поздравно покрет целата, — сво оно приуговљавање жалосне сцене; за тим, убица који се појављује час охол, као јунак у позоришту, час као животиња у људском облику, коју вуку на законску касацију, уз хајку и увреде, или као жртва која тражи освету, — све ово изазива колико гњев толико гнушање. Ако људска крв треба да се проспе нека да буде бар пристојно између немних и слепих тамничких зидова, без икаквог глумаштва. По примеру Немачке, Енглеске, Аустрије, Сједињених Држава, Шведске, Русије, сперимо са јавних места ову крваву мрљу. Желео бих баш да извршење буде на начин који није толико одвратан, нешто као што је био отров код Атињана, са бржим дејством, или убијање електричном струјом. Енглеско вешање није толико варварско као одвратан проналасак Dr. Guillotin-а. У овоме погледу ми смо се мало користили проналасцима науке.

Желети је такође да у случају милости, губилиште буде замењено тежом казном него што је робија, на пример ћелиским затвором, сличним оном талијанском *ergastolo*. Није допуштено да милост може имати дејство да се замени једна од најстрожијих казна тако благом казном. Има врло велике несразмере између главне казне и прогонства. Милост је овде премија убиству.

Злоупотреба са олакшаним околностима, друга рана репресије, такође треба да се поправи. Излечиће се, ако се уреди и регулише благост судија. Најпре, обавезом да се казна осетно подиже у случају поврата. Беранжеов, закон добро је прописао ово отежање, као контра баланс милости одлагања; по несрећи дошло је овлашћење да се допуштају олакшавне околности које неутралишу ову казну строгости, јер допушта да се казна спусти скоро до нуле. За тим би затвор требао да буде обавезан за извесне делкате из којих се види навика порока, као што је специјално скитање или крађа са насиљем. Најпосле, како све одлуке треба да буду мотивисане, треба приморати судове да прецизирају околности које оправдавају смањење казне.

Одлагање треба да се одржи као условни опросташт али са модификацијама. Не треба га одобрити подвођачима, апашима, које њихово морално опадање чини неосетљивим, од прости претње казне и који се користе слободом само да учине горе злочине. Исто тако треба га одбити виновницима напада и увреда учињених

агентима јавне силе, јер ништа не деморалише тако ове скромне чуваре реда, као кад се понова нађу у борби и хватању са злочинцима, који се пошто су их већ вређали и нападали, опет појављују мало после, и исмевају их, милошћу Беранжеовог закона. Одлагање треба да буде опозвано не само осудом на затвор, него сваком новом осудом за крађу, превару, повреду, противстајање, пројачање или скитњу. Најпосле, рок за опозивање треба да се повиси од пет на осам година, јер се онај који заслужи нову осуду после шест или седам година, исто тако не може сматрати као поправљен, као ни онај који је наново осуђен после мање од пет година.

(НАСТАВИТЕ СЕ)

ПОУЧНО-ЗАБАВНИ ДЕО

ВИДОКОВИ МЕМОАРИ

(НАСТАВАК)

„Кад су га извели из затвора изнуреног од удисања нечистог ваздуха и малксалога од глади, понудили су му, као и толике друге, да се укрца на једну лађу Индиског Друштва. Вандермот пристане, али у повратку неки гусар зароби лађу и Вандермота доведу овде. Требао је бити преведен у Валенсију, али у часу поласка један тумач га запита, и по одговорима виде се да не говори добро енглески: сумња се одмах јави; он изјави да је поданик данског краља, али како није могао показати никакав доказ у потврду те изјаве, би решено да га повере моме надзору док се ствар не објасни. Неколико месеци прођоше; није се вероватно више ни мислило на Вандермота, кад једна жена са двоје деце дође у затвор и затражи Кристијана. — Мој муж! узвикну она кад га виде. — Моја деца, моја жена! и они се загрлише. Обећам му да ћу ћутати, али је већ било доцкан. У радости кад је примила вест његова жена, којој је он писао и која је мислила да је мртав, показала је писмо суседима и неки од тих, чиновници, доставе то; они га данас шаљу у смрт. Због неколико старих топчића, којима је била оружана лађа на којој је био, и која није имала сукоба, оптужен је да је подигао оружје противу своје оцабине. Признајете и сами да су закони неправедни. — О, закони су неправедни, поновише неколико присутних, који се окупише око једног кревета да играју карте и пију ракију. »Догај редом, рече један пружајући чашу. — Тхе, рече други који примећаваше забринутост Делијера; не треба се због тога узнемиравати, данас је његов ред, сутра наш“.

Овај се разговор настави у још страшнијим шалама; најзад добоши и трубе, којих се ехо одбијаше са свију страна, казиваху нам да су одреди пошли у поље. У заводу завлада нека суморна тишина, сви смо мислили да је Кристјери свршио,

али, у часу кад је требао са везаним очима клекнути, притрчао је један ађутант и опозвао знак дат онима што стрелају. Одвезаше му очи и имао је се вратити жени и деци. За живот имао је да благодари маршалу Брину, који му је молбе услишао. Кад је Кристјерн враћен у затвор био је изван себе од радости; уверили су га били да ће одмах бити пуштен у слободу; сам маршал је молио цара да га помилује и молба је била тако образложена да је било немогућно сумњати у успех.

Повратак Кристјернов био је догађај, те смо му сви честитали; пило се у његово здравље, а долазак шест нових апсанциј, који су добро платили своју добродошлицу, био је један разлог више за весеље. Ови последњи, од којих сам већину познавао јер сам и ја био у посади код Полета, дошли су да издрже затвор од неколико дана, као казну што су на једној заробљеној лађи, противно ратним законима, опљачкали једног енглеског капетана. Како се на њих није сумњало они су уза се носили и новац, који су редом трошили. Сви смо били задовољни: апсанција, који је примао и најмању кап од ове златне кише, био је врло задовољан новим гостима, који су се опет по вољи ослобађали његовог надзора. Међутим у нашој соби биле су три личности осуђене на главне казне: Лелијевер, Кристјерн и Пијемитес Орсино, бивши вој Бербера¹⁾, који је код Александрије срео један одред рекрута, који су пошли у Француску, и придружио се њима као добровољац. Под заставом је Орсино живео беспрекорним животом, али њега је издала једна несмотреност и његова поверљивост: његова је глава била уцењена у његовој земљи и требао је бити погубљен у Тулону. Пет других притвореника били су под најтежим оптужбама; од њих су четири морнара — стражара: два Корсиканца и два Провансалца, који су били оптужени за разбојништво извршено над неком сељанком, којој су отели златан крст и сребрне минђуше. Пети је такође, као и они, припадао „месечевој војсци“; њему су приписивали натприродне моћи; по казивању војника он је могао да се начини невидљивим; претварао се тако исто у шта је хтео; имао је моћ да буде свуда присутан; најзад, био је врачар, правио се грбав како је кад хтео, а био је лакрдијаш, заједљив, велико причало и како је дуго крао на пијаци, он и сад вешто истресаше торбе.

Мало је апсанција који не би према таквим питомцима предузели особиту предостројност, али наш нас сматраше као особите муштерије и братимио се с нама. Пошто нам је за награду испуњавао сваку жељу не могаше ни помислити да бисмо га ми напустили, а донекле имао је и разлога за то, јер Лелијевер и Кристјерн нису имали нимало воље за бежањем, Орсино се беше предао бојској вољи; морнари нису сумњали да им се може што рђаво десити; врачар рачунаше на недовољност доказа, а остали, гусари, увек добро расположени, нису ни

мислили на тугу. Једини сам ја мислио на бегство, али да не би ко то опазио, правио сам се безбрижан тако вешто да је изгледало, да је затвор моја средина и сваки је веровао да ми је ту добро као риби у води. Један пут сам се чак опно и то у част повратка Кристјерновог. Поћу, око два сата изјутра, кад су сви спавали, осетио сам да ме дави јака жеђ, имао сам ватру у телу, дигнем се и пола будан поћем као прозору, хтео сам да пијем воде, али, каква пометња! Осетим да сам, место да захватим воде из каце, загурао био цезву у шавољ. Сутра дан мене је још мучио стомак а један кључар јави да ће се ићи на рад; то је прилика да се човек надише чиста ваздуха и може бити поправиће ми се здравље; понудим се на место једног гусара чије сам одело обукао. Прелазећи преко дроришта приметим једног подофицира, кога сам познавао и који је сад имао шињел преко руке. Он ми каза да је, осуђен за неки неред у позоришту на месец дана затвора, дошао сам да се ухапси. Онда, рекох му, ти ћеш почети твоје нове дужности одмах одсад; ево ти ведро. Подофицир је био прилагодљив и пристаде, и док је он радио ја сам комотно прошао поред страже, која и не обрађаше пажњу на мене.

Изашав из града пожурio сам одмах у поље и зауставим се тек на мосту код Брика, у једној малој јарузи, где станем размисљати како да изиграм потеру; помислио сам да се вратим у Кале, али моја зла коб натера ме да се вратим у Арас. Те вечери заноћим на неком имању које су закупили продавци рибе. Један од њих, који је из Буљоње пошао три сата после мене, каза ми, да је цела варош у жалости због погубљења Кристјерна. „Само се о томе говори; очекивало се да ће га цар помиловати, али телеграф јави да се стреља... Један пут је сиромах то био избегао, а данас не могаде... Страшно је било слушати како, виче: милост! милост! покушавајући да устане после првог плутуна, страшно је било чути скицање паса који су се нашли позади и које је олово стигло; имало се на шта сажалити, али он је ипак стрељан; таква му је ваљда судбина“.

(НАСТАВИТЕ СЕ)

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I

Суд општине дадиначко, актом својим Бр. 267, пита:

„У 1880. години, када су општину дадиначку састављала села: Дадинце, Јастребац, Градиште, Ковачева — Бара, Лопушња, Сејаница и Козаре, општина се задужила код Управе Фондова 2000. динара у злату са 6% интереса после сваког подгођа, ради исхране сиротних грађана. Рок плаћања горњем зајму био је 9. фебруара 1883. године.

Горњи новац примио је тадањи председник општине, и са тим новцем чинио распоред без одборске одлуке и осигу-

рања датог новца. По његовом казивању он је од ових пара дао и то: селу Дадинцу 354. Јастрецу 326.50 Градишту 209. Ковачевој-Бари 143. Лопушњи 491. Сејаници 381. и селу Козару 95.50. што укупно износи 2000 динара.

Овај зајам општина није вратила у одређеном року услед сиромаштине својих грађана, те је пресудом нишког окружног суда под 1-ог августа 1884. под № 9332, осуђена на плаћање главног дуга са интересом и осталим досудама.

Овај дуг општински потраживан је од стране Управе Фондова, преко среске власти, од како је пресуда изречена, ну кад је тражена наплата није се могло знати од кога се има наплата вршити, нити је тадањи нити је садањи одбор општински хтео дуг уносити у буџет, да се прирезом исплаћује све донде, док се не нађе: код кога је горњи новац; нарочито се баца сумња на рачунополагача бив. председника, који је новац раздавао.

Да би се нашло право стање ствари код кога је овај новац, суд ово општински актом својим тражио је преко власотиначког пореског одељења под 18-XI-1903 год. бр. 1777, и преко начелника среза власотиначког под 4-VII-1904. г. № 1115, да се образује комисија или тражи рачуноиспитач Гл. Контрол, али до сада ништа није учињено.

Села, пак, Сејанца и Козаре, изашла су из састава ове општине још 1886 године, и сада неће да чују за плаћање овога дуга.

Од осуде до сада, од многих грађана садашње општине наплаћене су извесне суме у отплату дуга, али и те суме нису дате коме треба, него су, по свој прилици, упропашћене.

Да би се у опште ова ствар привела крају моли се уредништво да објасни:

1. Може ли се учинити одговорним онај бивши председник, који је од Управе и примио новац, што је овај раздао без признаница, јер он нема у рукама доказа, да је тај новац у опште коме дао;

2. Могу ли бити одговорни они часници, који су вршили наплату овога дуга од појединаца, па новац нису ником предали;

3. Могу ли се солта: Сејаница и Козаре нагнати да плате примљених 476.50 динара и којим путем, нарочито кад нема никаквих њихових обвеза и доказа, да су овај новац примила; и

4. Која је власт дужна да све ово извиди и којим начином и путевима?“

— На ово питање одговарамо:

1. Општина је дужна, да у свој буџет унесе и отплату овога дуга Управи Фондова, без обзира на то, шта ће и како ће она наплатити ову суму од ових, који буду дужни да је врате.

Она у осталом, то треба да учини у своје сопственом интересу, јер се дуг гомила из године у годину, а на посетку и по томе, што ће је на ово раније или доцније нагнати државна власт у смислу чл. 129. тачке 3. закона о општинама.

Да би се видело: да ли за ову суму може бити одговоран онај председник, који је од Управе Фондова и примио зајам, нека суд нађе пренисе општинских ра-

¹⁾ Пиеме пр.

чуна из 1880 године, па нека из њих види: да ли је овај новац издат и којим селима. Ако ових рачуна нема у својој архиви, нека их тражи од Главне Контроле.

Ако о зајму нема никаква трага по рачунима, онда нека општински суд саслуша тога председника о томе: коме је издао примљени зајам и каквим доказима то правда.

Ако ничим не утврди своје наводе, суд га може оптужити полицијској власти за дело из § 113. кр. закона, у вези са § 132. истог закона, ако оно до сада не буде застарело, и том приликом тражити и накнаду штете.

Ако се рачунима утврди, да је рачунополагач издао зајам, онда ће се видети коме је то учињено па ће се, према томе, знати, од кога има да се тражи наплата;

2. Ако су доцнији председници вршили наплату овога зајма од појединаца, онда и њих саслушати о томе: шта су урадили са покупљеним новцем, па ако то не могу да оправдају, оптужити их полицијској власти за утају, као што је речено у тачки под 1. подносећи за доказ њихове признанице;

3. Села: Сејанца и Козаре морају платити део дуга, ако се утврди признаницама њихових кметова, да су овај зајам примили.

Ако то не плате на леп начин, онда наплату треба да тражи пуномоћник општине дадиначке путем грађанског спора.

У осталом, и да се не утврди пријам овога зајма, она ће бити дужна да плате одговарајући део по томе, што су била у саставу општине дадиначке у тренутку задужења, ако је наравно, зајам дат на лично јемство општине; и

4. Сав овај посао има да се врши пункцијативом самог суда и општинског пуномоћника, јер овде нема места образовању какве комисије, пошто таква тела пису предвиђена ни једним законом, нити би имала законског ослонаца за своје дејствовање.

11

Један полицијски писар пита:

На основу решења судског од октобра 1908. год. стављена је забрана г-ђи Ј. Ђ. удови, извршен попис свега покућанства, и ово предато стараоцу, као и кључ од стана.

Стараоц је чувао ствари све до 1. маја 1911. године, и плаћао кирију, узимајући признанице од газде стана.

Маја месеца 1911. године дужница је скинула забрану са ствари и тражила да јој се врате ствари на руковање, после 30. месеца.

Позвани стараоц, предао је власти све признанице о плаћеној кирији за ствари пописане, тражећи, да му се положи ова сума, као и одреди старалачка награда, па ће ствари предати дужници.

Дужница није признала стараоцу никакву кирију, а награду је власт одредила од процене вредности 5%, суму од 6'60 дина. да се стараоцу положи. Решењем пак полицијска власт упућује стараоца, да води парницу код суда и да доказује да ли је дужница дужна да

плаћа кирију на пописане ствари, али да не мора плаћати никакву кирију без суда већ да јој се одмах ствари предаду на слободно руковање.

Да ли је овакво решење полицијске власти правилно, и да ли се сме овако тумачити § 466 б грађ. суд. поступка.

Молим уредништво за објашњење?

— На ово питање одговарамо:

Старалац, одређен по § 466. б. грађанског судског поступка, има сва права стараоца стечајне масе, што ће рећи, има права да рукује имањем, и ако оно захтева извесне трошкове, онда да и њих чини.

Тако, он код пољских имања има да чини све оне издатке, који су неизбежни око обраде ових.

Код закупљених добара да плаћа кирију и т. д.

Код послова друге врсте да такође чини издатке и показује рачуне.

Сви ови трошкови, наравно, не могу ићи из цена стараоцевог, него имају пасти на терет имања, које је предмет старалаштва.

И у овом истакнутом случају, плаћена кирија за смештај ствари, не може пасти на терет стараоца, нити се пописане ствари могу предати дужници пошто су оне залога за кирију.

Најмање је пак било разлога упутити стараоца да тражи кирију судским путем, већ је пре требало упутити дужницу, пошто се апсолутно не може извести ни из једног закона дужност за стараоца, да он својим средствима подмирује издатке учињене око чувања пописане имовине, кад је њему та дужност наметнута силом закона.

ОДЛУКЕ ДРЖАВНОГ САВЕТА И КАСАЦИОНОГ СУДА

Државни Савет надлежан је за решење спорних питања о надлежности среског одбора, у којима он не би био сагласан са среским начелником, али не и за решење питања о томе, ко ће — начелник срески или срески члан окружног одбора — председавати у среском одбору.

У среском одбору среза т..... покренуто је питање, ко се има по закону сматрати за председника среског одбора — срески начелник или срески члан окружног одбора.

Начелник срески налазио је, да по закону он треба да буде председник среском одбору. Међутим, чланови среског одбора налазили су, да то право припада среском члану окружног одбора, по основи чл. 103. закона о уређењу округа и срезова, а да срески начелник, према чл. 39. истог закона, има само право, да позива одбор срески у седницу, као и да присуствује седницама, али не и да председава.

Како се услед овога у овом питању појавио сукоб између начелника среског и среског одбора, то је овај молио начелника окружног, да то питање, преко

надлежних фактора, пошаље Државном Савету на решење.

Начелник срески, спроводећи, услед овога захтева, предмет вишој власти, напоменуо је, да је према прописима чл. 151, 153 и 103. закона о уређењу округа и срезова председник среског одбора срески начелник, и да чл. 39. истог закона ваља тако разумети, да без њега, начелника среског, нема рада у среском одбору.

Писмом од 19. априла 1912. године ПМ 6330, Министар Унутрашњих Дела, на основу чл. 136. правила о пословном реду у окружној скупштини, окружном одбору, среској скупштини и среском одбору, доставио је Државном Савету сва акта с молбом да по овомо *сукобу* између начелника среза т..... и среског одбора за исти срез у погледу председавања у одбору донесе своју одлуку.

Државни Савет узео је у оцену ово тражење Министрово, па је нашао, да је Државни Савет према чл. 136. правила о пословном реду у окружној скупштини, окружном одбору, среској скупштини и среском одбору надлежан да узима у оцену и решавање само *спорна питања о надлежности среског одбора*, у којима он не би био сагласан са среским начелником, а овде тај случај не постоји.

Одлука од 1. маја 1912. г. № 4027.

Пошто су тротоари саставни део калдрме, а издаци на калдрмисање улица спадају у општинске расходе, то и трошкови око калдрмисања тротоара падају на терет општинског буџета.

Суд општине вароши..... наредбом својом од 24. фебруара 1912. године № 1351., а на основу одлуке суда и одбора исте општине од истога дана, наредио је А. С., из Б....., да до десетог марта текуће године набави потребну количину тротоарског камена и смести га на свом имању у улици „Господар Јована“, у истој вароши, ради калдрмисања тротоара. Не учини ли ово у остављеном року, набавку ће извршити сам суд општински о трошку његовом.

Овакву наредбу општински суд је издао зато, што се, услед скорог доласка железнице у варош, ова улица мора што пре да да у израду, и да предузимач не би дангубио, то има сваки сопственик у тој улици да превуче камен на своје имање.

По изјављеној жалби А. С., начелство окружно расмотрило је како жалбене наводе тако и поменуто одлуку, па је нашло, да иста не одговара закону из ових разлога:

1., што по чл. 129. тач. 11. закона о општинама, трошак око калдрмисања улица и т. д., у варошким општинама, пада на терет општинског буџета;

2., што по чл. 396. закона о таксама приходе од тротоара прибира суд општински у корист своје касе; и

3., што је одлуком Државног Савета од 13. априла 1904. године № 2889 ово питање једном решено, да ове поправке падају на терет општинских буџета, по-

што су тротоари саставни део калдрме. С тога је, на основу чл. 152. закона о општинама, одлуку суда и одбора задржало од извршења својим решењем од 5. марта 1912. год. № 2182.

По изјављеној жалби општинског пуномоћника, III Одсек Државног Савета нашао је, да је решење надзорне власти правилно и на закону основано. С тога је, на основу чл. 170. закона о општинама, решио, да се жалба одбаци као неумесна.

Одлука од 2. маја 1912. год. № 3912.

Јос. К. Ст.

Нема дела утаје у званичној дужности из § 113. у в. § 132. к. зак. кад председник општински, поводом какве куповине и продаје прими на се обавезу да за кога плати дужну порезу, па то не учини.

(Одлука Касационог Суда од 11. априла 1912. г. Бр. 4488).

Милорад М председник општине из Л. оптужен је првостеп. суду што је самовласно без пресуде, наплатио свој дуг у 90 дин. од Јанка Т. из Л., кад му је овај продао вола, с тим да му 90 д. уведе у дужну порезу, што Милорад није учинио, те је тиме створио кривицу кажњиву по § 195. к. зак. Оптужени није признао дело бранећи се да је он од тужиоца купио вола као приватно лице и да према томе нема за њега ма какве кривичне одговорности. Првостеп. суд је нашао да у представљеној радњи стоји дело утаје у званичној дужности, које се казни по § 113. к. зак., па је решењем својим оптуженог Милорада ставио био под поротни суд и у притвор за дело утаје у званичној дужности.

Но Касациони Суд, решењем својим од 1. новем. 1911. бр. 14052, поништио је горње решење прв. суда са ових разлога:

Узимајући за утврђену представку прив. тужиоца Ј. Т. да се оптужени Милорад обвезао, да га за остатак куповне цене у 90 дин., коју му је имао давати за продатог вола, одужи у дугу порезу као благајник општински, суд је погрешно нашао да у томе, што је оптужени ову обавезу на се примио па је не испунио, може постојати дело утаје из § 113. у в. § 132. к. зак. Овај законски пропис предвиђа као кажњиво дело утају таквог новца и ствари, које би чиновник примио у службеној дужности својој, Сам правни посао на коме прив. тужилац заснива своје право на ову суму, а чије неизвршење суд оптуженоме ставља на терет као повреду службене дужности, апсолутно је приватно - правне природе, у коме је и по природи саме ствари и по представи тужиоцевој оптужени учествовао као приватно лице, пошто је и сама ова куповина за његов лични рачун и у његовом интересу закључена. Вршећи овај посао у таквом својству, оптужени није могао изменити његову праву природу тиме, што је примио на се изложону обавезу о исплати дужне порезе, пошто је и у том случају он био само приватно лице, а не какав представник

власти; а кад то стоји, онда неиспуњење његове обавезе по овом уговору не може имати никакве везе са његовим званичним радом, нити ма у ком виду представљати повреду истог.

Првостеп. суд, усвајајући ове примедбе Касац. Суда, донео је решење; да се опт. Милорад за представљено дело пусти испод суђења; а Касациони Суд решењем својим од 11. априла 1912. год. бр. 4488 оснажио је ово решење прв. суда.

1.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

ИЗ ПОЛИЦИЈСКОГ АЛБУМА

Нигде се, ваљда, у свету не фалсификује новац као у нас. Нема, скоро, године, а да

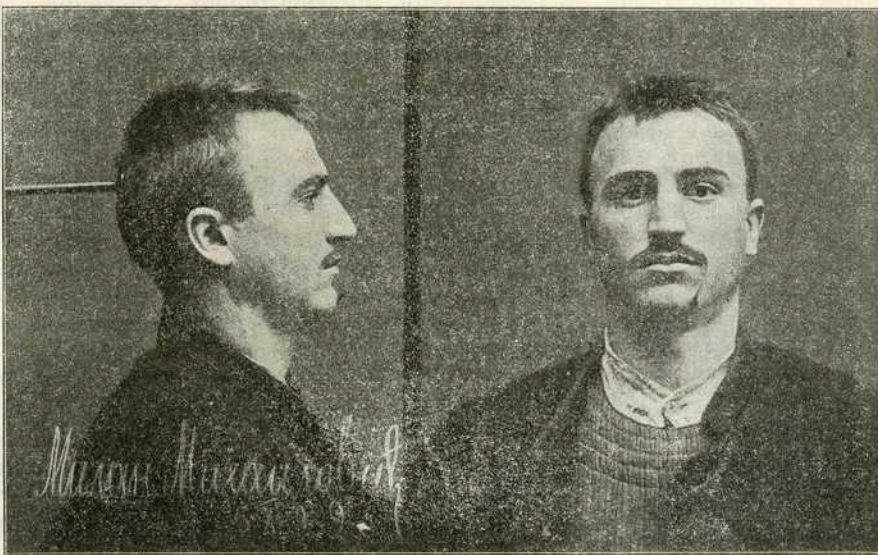
се не појаве какве лажне банкноте, ну срећом њиховим творцима полиција је увек успевала да убрзо уђе у траг и спречи штету и држави и Народној Банци.

Прављење лажнога металнога новца је још много чешћа појава. Метални се новац од па-

да какво лице или дружина не буде ухваћена у томе делу. Али је опет опасност од лажног металног новца много мања, управо безначајна према папирном новцу, ма да свакако и држава и поједини, којима лажни метални новци буду потурени, трпе од тога извесну штету. Отуда је дужност полиције да и фалсификаторе металног новца што енергичније гони и хвата.

Како се фалсификовање лажног металног новца злочинцима не рентири, јер ако се хоће да прави бољи новац, који би могао да се пусти у саобраћај, онда се мора и набављати бољи метал за ливење и имати савршеније калупе, а фабрикација је дангубна, јер се мора изливати све комад по комад — то неваљали и несавесни људи врло често врше преваре било мамећи лаковерном свету паре аконто „набавке сребра, никла итд. за ливење“, било продајом калупа за израду новца по скупе паре.

Данас износимо слике два типа, које је београдска полиција ухватила ових дана, а за које се још позитивно не зна да ли су прави фал-

пирног и много лакше фалсификује и изискује сасвим незнатне трошкове, те га готово стално има у оптицају, а не прође ни по месец дана

продаје једног коња, у ствари они су тражили људе који би хтели да купују од њих лажан металан новац. Са једним лицем они су се

усмено, а по том и писмено споразумели да се ономад састану у Аранђеловцу, где би извршили предају лажног сребрног новца.

Будући обавештена о свему овоме, београдска полиција послала је своје органе да београдског агента те двојице сељачких трговаца, који је собом водио и једног пиљара као купца, прате и виде шта ће бити на томе састанку.

По доласку у Аранђеловац београђани је на станици дочекао Мита Михајловић и казао им да иду у парк на киселу воду, где ће се састати са „мајстором“ Радомиром, који није хтео да излази, те да их свет заједно види. За њима су, наравно, пошли и полицајци. У близини кур-салона састаза су се сва четворица и ма да у парку није нигде никог било, ипак су се за сваку сигурност понели још горе уз само подножје Букуље и сели на једну клупу иза неког шибљака, где су се и полицајци привукли, па кад су се уверили како је Мита извадио из недара калуше и неки новац, који је показивао као лажан, оба су се полицајца одједном обрела са напереним револверима пред овим трговцима. У истом моменту кад су се полицајци појавили, Мита је скочио и као зец нагао уз Букуљу, носећи собом и калуше и новац.

Један од полицајаца ухватио је Радомира да и он не пође са Митом, а други је потрчао за бегунцем, али га није могао ни стићи ни пуцњавом збунити, те је само Радомир приведен власти са Београђанима, који су признали да су их они звали због лажног новца и показивали им га.

Код Радомира није ништа нађено сем сумњивих забележака у нотесу, а у кући му је претресом нађено два лонца за топлење метала, као и нешто сребрног и бакарног метала што он тврди да му треба као ковачу,

Код Митине куће где он два дана није смео да дође, нађена је преписка са Београђанима, која се односи на прогурање лажног новца.

У Радомировом нотесу нађен је отисак од веома добро израђеног факсимила потписника одређених функционера Народне Банке на нашим новчаницама од 10 динара, а тај је факсимил, Радомир утиснуо у нотес пред београдским купцима, уверавајући их како ће ускоро бити готов и са израдом лажних новчаница.

Радомир је по занимању ковач, кога хвале као необично вешта мајстора, који може да направи „све што оком види“, како веле његови сељани, али је познат као тумарало и нерадник, и до сада је два пута одговарао због лажних новца.

Милан, или како га у опште зову Мита тек је у 23-ој години, а прошле године је пуштен са двогодишње робије, на коју га је због разбојништва осудио крагујевачки прво. суд. у 1911 години.

Обојица се налазе у управном затвору и према њима се води истрага ради утврђења: да ли су они прави фалсификатори или само варалице са лажним новцем, зашто има доста знакова.

Ако би ко што о њима знао што би њихову аферу могло расветлити, моли се да то јави Управи града Београда. У сваком случају на њих власти треба доцније да обрате особиту пажњу, јер су, врло препредени и склони на лак и леп живот.

ПОТЕРЕ

Милан Пауновић, осуђеник пожаревачког казненог завода, побеглао је. Родом је из Пољане, среза и округа пожаревачког, стар 27 година, стаса средњег, чепа мала, очију граорастих, обрва црних, носа правилна, уста умерена, бркова црних.

Депеша пожаревачког казненог завода Бр. 2016.

Драгољуб Милојевић, коцкар, звани „Јагодић“, чију слику износимо, оптужен је за

крађу, али се налази у бегству. — Депеша начелства окр. моравског Бр. 5730.

Алекса Станковић, циглар, из Драшковце Кутине среза нишког, украо је своје газли 50 динара, па побеглао.

Депеша начелника ср. бољевачког Бр. 7794.

Стеван А. Зарић, тежак из Сремчице, окривљен за крађу, побеглао је испред спроводника.

Он је стар 32 године, средњег раста, црномањаст, велике главе, очију црних, бркова великих и смеђих. Од одела има гуњ и похабане чакшире од сукна, а на глави црн похабани шешир.

Акт начелника среза посавеког, округа београдског Бр. 7136.

Стевка, жена **Стевана Јовичића**, из Шутаца, одбегла је од свога мужа са Радојцом Живковићем, из Горње Трешњевице, среза јасеничког. Они су покрали Стевану разне ствари у вредности до 200 дин. и 45 дин. у новцу.

Стевка је средњег раста, у опште риђа, у лево око ћорава, стара 33 године, на десној руци мали јој прст згрчен.

Радојица је стар 30 година, малог раста, смеђ.

Депеша начелника ср. таковског Бр. 4658.

Препоручује се полицијским и општинским властима, да за овим побеглим лицима учине најживљу потеру, и у случају проналаска стражарно их упуте властима које су потернице издале, с позивом на означене бројеве акта или депеша.

ТРАЖИ СЕ

Станко Живадиновић, из Калишта, 8. ов. месеца отишао је био у Осипоновицу, да тражи рада на железничкој прузи, али како рада није било, он се вратио за своје село, али ни до сада тамо није приспео.

Сумња се да није на путу убијен.

Он је стар 26 година, стаса средњег, косе смеђе, бркова малих, плавих, дуж темена имао је белугу од посекотине. Од одела имао је панталоне од тежињавог платна, кожух, гуњче од црног сукна.

Депеша начелника среза пожаревачког Бр. 7577.

КРАЂЕ СТОКЕ

Сави Мартиновићу, из Александрова, украдене су две кобиле. Једна је доратаста, матора 15, година, у лево око ћорава, има жиг „О.“ Друга је такође доратаста, на челу цветаста, матора 2 године.

Депеша начелника ср. добричког Бр. 6907.

Ники Тодоровићу, из Д. Коритнице, украдена је кобила длаке доратасте, лисаста, задње ноге путасте, матора 3 године, има жиг „Т.“

Депеша начелника среза белопаланачког Бр. 4677.

Обраћа се пажњу свима полицијским и општинским властима на ове покрађе.

МАНГУП СТОКА

У атару села Дивљана нађени су један мангуп коњ и кобила.

Коњ је длаке сиво-зелене куласте, матор 2 године, без жига и роваша, непоткован.

Кобила је длаке мрко-зелене, матора 2 године, без жига и роваша, непоткована.

Акт начелника среза белопаланачког Бр. 4281.

У атару општине крвијске, нађен је мангуп коњ, пастув, длаке алатасте, на челу мало цветаст, матор 3 године, висок 158 см. у леву задњу ногу путаст, без жига и роваша.

Депеша начелника среза петровачког Бр. 8921.